

Därför ska du välja ett yrkesprogram

Den kortaste vägen till jobb

Informationen i den här foldern ger dig en bild av vilka utbildningar som kommer vara eftertraktade på arbetsmarknaden de kommande åren.

Foldern är framtagen och tryckt 2025 av Region Västmanland.

**Du vet väl att du får
grundläggande behörighet
till högskola/universitet
och yrkeshögskola om du
läser ett yrkesprogram?**

Yrkesprogram

Kort information om yrkesprogrammen	4
Information till dig som ska göra ditt gymnasieval	5
Information till dig som vårdnadshavare	6
Barn och fritid	8
Bygg och anläggning	10
El och energi	12
Fordon och transport	14
Försäljning och service	16
Frisör och stylist	18
Hotell och turism	20
Industri teknik	22
Naturbruk	24
Restaurang och livsmedel	26
VVS och fastighet	28
Vård och omsorg	30
Flygteknik	32
Tips på länkar	34
Om Region Västmanlands uppdrag	36

Kort information om yrkesprogrammen

Yrkesprogrammen leder till att du blir anställningsbar så att du kan börja jobba direkt efter utbildningen, och/eller ger dig förutsättningar för eget företagande. Om du vill läsa vidare på yrkeshögskola eller högskola/universitet är det också möjligt.

Yrkesprogrammen innehåller alltid arbetsplatsförlagt lärande (APL), vilket innebär att du får träna på det du lärt dig i skolan på en arbetsplats. Minst 15 veckor av din studietid ska bestå av APL.

Det finns 18 nationella gymnasieprogram varav 12 av dem är yrkesprogram. Alla yrkesprogram består av sex terminer under tre läsår. Några av yrkesprogrammen har flera olika inriktningar att välja mellan.

Utbildningen förbereder dig för yrkeslivet och avslutas med en yrkesexamen.

Du kan även gå ett yrkesprogram som gymnasial lärling. Då sker minst halva utbildningen på en arbetsplats.

I Västmanland har vi behov av arbetskraft med gymnasial yrkesutbildning

I Västmanland kommer behovet av gymnasialt yrkesutbildade att vara fortsatt stort inom flera utbildningsområden. Det gäller framför allt om du har läst programmen industriteknik, vård- och omsorg eller el och energi.

Information till dig som ska göra ditt gymnasieval

Gymnasievalet är viktigt, men det behöver inte vara svårt. Det handlar om att hitta något som passar just dig och dina intressen. Yrkesprogrammen är fulla av möjligheter – både för dig som vill börja jobba direkt efter studenten och för dig som kanske vill plugga vidare senare.

När du väljer ett program som känns meningsfullt och intressant, ökar chansen att du trivs och orkar hela vägen.

Läs på om vad de olika yrkesprogrammen innehåller. Vad får du lära dig? Vilka jobb kan du få? Hur ser arbetsmarknaden ut? Det finns många vägar att gå – och många branscher som söker just dig.

Fundera också på varför du gillar eller inte gillar ett visst program. Är det din egen känsla, eller påverkas du av vad andra tycker? Kom ihåg: det är du som ska gå utbildningen – och det är din framtid det handlar om.

Känns det fortfarande svårt att välja? Ingen fara – vi har samlat inspiration och vägledning som hjälper dig att hitta rätt yrkesprogram för just dig!

Information till dig som vårdnadshavare

Gymnasievalet är ofta det första stora beslutet en ung människa tar – ett steg mot självständighet och framtid. Som vårdnadshavare spelar du en viktig roll, inte i att välja åt din ungdom, utan i att lyssna, uppmuntra och stötta.

Yrkesprogrammen är ett starkt alternativ för många – de ger praktiska färdigheter,

arbetslivserfarenhet och goda möjligheter till jobb. Samtidigt finns vägar vidare för den som vill studera mer.

Låt din ungdom utforska sina intressen och fundera på vad som känns meningsfullt. Det är deras resa – och att du stöttar valet kan göra stor skillnad.

**Behörighetskraven
till eftergymnasiala
studier skiljer sig åt.
Prata med en studie-
och yrkesvägledare
om du har några frågor.**

Barn och fritid

Programmet är för dig som vill arbeta med människor och göra skillnad i deras liv. Du utvecklar din förståelse för hur människor fungerar och hur du kan bidra till trygghet, glädje och utveckling för både barn, ungdomar och vuxna.

Det här lär du dig

- Du lär dig om människors lärande och växande, samarbete och kommunikation.
- Du tränar dig i att möta andra människor och utvecklar din förmåga att vara lyhörd för deras behov.
- Du får fundera över hur människor lever tillsammans och vilka möjligheter de har att utvecklas.
- Du lär dig om hälsa och arbetsmiljö.
- På programmet läggs stor vikt vid etik, demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter.

Inriktningar

Fritid och hälsa

Du lär dig om fritid, hälsa, friskvård och fritidsaktiviteter samt hur du kan arbeta för att bidra till människors livskvalitet och välmående.

Pedagogiskt och socialt arbete

Du lär dig om barns och ungdomars lärande och hur du bemöter människor i olika situationer.

Exempel på jobb

- barnskötare
- boendestödjare, arbeta med att stödja och motivera personer med funktionsnedsättning
- elevassistent
- personal på badanläggning/gym
- personlig assistent
- väktare/ordningsvakt.

Finns det jobb? Det beror på

I Västmanland kommer du ha stora möjligheter till jobb som personlig assistent. Som väktare och boendestödjare kommer du ha ganska goda möjligheter till jobb.

Det kommer vara svårt att få jobb som barnskötare eller elevassistent i skola/förskola.

Bygg och anläggning

Programmet passar dig som vill arbeta med att bygga, renovera eller underhålla hus, vägar eller järnvägar, med fokus på hållbara metoder där material återanvänds och resurser tas till vara.

Det här lär du dig

- Du får lära dig om byggprocessen, från idé till färdig byggnad.
- Du utvecklar din kreativa förmåga, att arbeta självständigt och med andra.
- Du får lära dig att hantera högteknologiska maskiner och verktyg.
- Du får grundläggande kunskaper om cirkulära arbetsmetoder och hållbart, säkert byggande.

Inriktningar

Byggnadsplåtslageri

Du lär dig om plåtslageri inom byggnad, ventilation och inneklimat.

Husbyggnad

Du lär dig om byggnation och renovering av byggnader, broar och andra anläggningar.

Mark och anläggning

Du lär dig om mark- och anläggningsarbeten som att bygga vägar, husgrunder, ledningsnät samt anlägga parker och gröna ytor, med både maskiner och manuella metoder.

Måleri

Du lär dig om ny- och ommålning, uppsättning av olika väggbeklädnader och färg.

Exempel på jobb

- anläggningsarbetare
- anläggningsmaskinförare
- betongarbetare
- byggnads- eller ventilationsplåtslagare
- golvläggare
- murare och plattsättare
- målare
- takmontör
- träarbetare.

Finns det jobb?

Ja

I Västmanland kommer du att ha stora möjligheter till jobb oavsett vilken inriktning du väljer.

El och energi

Programmet passar dig som vill arbeta med elinstallationer, energi- och miljöteknik eller med datorer och kommunikation. Du får även lära dig om säkerhetsfrågor och informationssäkerhet.

Det här lär du dig

- Du lär dig om produktion, installation och distribution av system för el, energi och vatten.
- Du lär dig också om el- och energiteknik, automation (uppgifter som utförs av maskiner).
- Du lär dig om dator- och kommunikationsteknik som IT-nätverk och programmering.

Inriktningar

Automationsteknik

Du lär dig om elektroteknik, datorteknik och teknik för drift och underhåll.

Dator- och kommunikationsteknik

Du lär dig att installera, administrera och reparera system.

Elteknik

Du lär dig att installera och reparera elanläggningar, larm och system för tv och datorer.

Energiteknik

Du lär dig att underhålla och effektivisera anläggningar inom energi-, vatten- och miljöteknik.

Exempel på jobb

- automationstekniker
- driftoperatör
inom kraft- och
värmeteknik eller
vatten- och miljöteknik
- IT- tekniker
- elektriker
- larm- och
säkerhetstekniker
- robottekniker.

Finns det jobb?

Ja

I Västmanland kommer du
att ha stora möjligheter
till jobb oavsett vilken
inriktning du väljer.

Fordon och transport

Du får lära dig om modern teknik, lackering, att laga bilar och andra fordon och att köra lastbil eller buss. Det här programmet passar dig som vill arbeta i en kreativ miljö med stort fokus på problemlösning.

Det här lär du dig

- Du lär dig om fordons funktion, konstruktion, olika system och komponenter samt om hur du felsöker, diagnostiserar, reparerar och utför service på olika fordon.
- Du lär dig hur man transporterar och hanterar gods på lager och i terminaler.
- Du lär dig att planera, genomföra och kvalitetssäkra arbetsuppgifter, kommunicera med kunder och medarbetare samt om möjligheterna att starta eget företag.

Inriktningar

Fordonsskadeteknik och lackering

Du lär dig om lackering av fordon, diagnostik och reparation av karosserier.

Lastbil och mobila maskiner

Du lär dig om felsökning, olika mättekniker, reparation och service av tunga fordon och mobila maskiner.

Personbil

Du lär dig om felsökning, olika mättekniker samt reparation och service av lätta fordon.

Transport

Du lär dig om transportsystem, logistik och trafikkunskap.

Exempel på jobb

- billackerare
- bilskadereparatör
- bussförare
- lastbilsförare
- lastbils- eller maskinmekaniker
- personbils- eller bussmekaniker.

Finns det jobb?

Ja

I Västmanland kommer du att ha stora möjligheter till jobb oavsett vilken inriktning du väljer.

Försäljning och service

Programmet passar dig som vill arbeta med handel och försäljning, marknadsföring och varuhantering. Du får lära dig om administration, ekonomi, kundservice och kommunikation.

Det här lär du dig

- Du lär dig möta kunder och kollegor i olika situationer.
- Du får kunskaper om försäljning, logistik, marknadsföring och affärsutveckling.
- Du tränar din förmåga att ta ansvar, samarbeta och fatta beslut.
- Du arbetar i projekt och utvecklar ett aktivt och företagande arbetssätt.

Inriktningar

Försäljning och serviceprogrammet har inga inriktningar.

Exempel på jobb

- butikssäljare
- företagssäljare
- kundtjänstmedarbetare
- lagerarbetare
- marknadsassistent.

Finns det jobb? Det beror på

I Västmanland kommer du ha ganska goda möjligheter till jobb som företagssäljare och kundtjänstmedarbetare.

För andra yrken som programmet förbereder för är det svårare att få jobb.

Frisör och stylist

Programmet passar dig som vill arbeta i ett kreativt och socialt yrke. Service, design och kvalitet är centralt i utbildningen.

Det här lär du dig

- Du lär dig om att skapa frisyrier och makeup på kunder och modeller.
- Du lär dig om olika tekniker och behandlingar för att kunna designa frisyrier, skägg och makeup till olika tillfällen.
- Du lär dig att kommunicera med kunder och om stil, färg och form.
- Du får utveckla kunskaper om entreprenörskap, företagande och marknadsföring.

Inriktningar

Barberare

Du lär dig om olika behandlingar och tekniker för att forma kunders hår och skägg och om olika verktyg och material.

Frisör

Du lär dig om olika behandlingar och tekniker för att färga och forma kunders hår och om olika verktyg och material.

Hår- och makeupstylist

Du lär dig om olika makeuptekniker och hårstylingstekniker. Du får också lära dig om olika produkter och verktyg.

Exempel på jobb

- barberare
- frisöraspirant
- hår- och makeup-stylist inom handeln
- makeupartist och hårstylist.

Finns det jobb? Det beror på

I Västmanland kommer du att ha varierande möjligheter till jobb beroende på vilken av inriktningarna du väljer. Som frisöraspirant eller barberare finns stora möjligheter till jobb.

Det är svårare att få jobb som hår- och makeupstylist.

Hotell och turism

Programmet passar dig som vill arbeta med turism, hotell- och konferensverksamhet inom besöksnäringen. Du får lära dig att organisera och genomföra olika typer av möten och event, aktiviteter och upplevelser.

Det här lär du dig

- Du lär dig om service och bemötande, kommunikation, marknadsföring, försäljning, företagande, resmål och resvägar.
- Du lär dig också om planering, organisation, ledning och ekonomi samt om människors behov, traditioner och förväntningar på service.
- Du lär dig om besöksnäringen, både historiskt och om framtida möjligheter, samt om hållbar utveckling inom turism och om vilka lagar och bestämmelser som finns.

Inriktningar

Hotell- och turismprogrammet har inga inriktningar.

Exempel på jobb

- eventkoordinator
- hotellreceptionist
- konferensvärd
- reseledare/guide.

Finns det jobb? Det beror på

I Västmanland kommer du ha ganska goda möjligheter till jobb som städare/housekeeping.

För andra yrken som programmet förbereder för, som hotellreceptionist eller marknadsassistent, är det svårare att få jobb.

Industriteknik

Programmet passar dig som vill arbeta med till exempel produktframställning, driftsäkerhet, underhåll och svetsning inom teknisk industri. Du får lära dig hur det går till att tillverka produkter, från idé och design till färdig produkt.

Det här lär du dig

- Du lär dig använda industriell teknik och att delta i produktion.
- Du får hantera utrustning, material och processer.
- Du lär dig om de olika produktionsleden, arbetets organisation, produktekonomi, användning av råvaror och energi, kvalitetssäkring och hur valet av material, metoder och teknik kan påverka samhälle och miljö.

Inriktningar

Driftsäkerhet och underhåll

Du lär dig om strategiskt och systematiskt underhåll.

Processteknik

Du lär dig om olika industriprocesser, kvalitetskontroll, styr- och reglerteknik.

Produkt- och maskinteknik

Du lär dig hantera verktyg, industriutrustning och material.

Svetsteknik

Du lär dig använda svetstekniker och lär dig plåtbehandling.

Exempel på jobb

- CNC-operatör metall och trä
- industrilackerare
- maskin- och processoperatör
- produktionstekniker
- service- och underhållsmekaniker
- svetsare.

Finns det jobb?

Ja

I Västmanland kommer du att ha stora möjligheter till jobb oavsett vilken inriktning du väljer.

Naturbruk

Programmet passar dig som vill arbeta med växter, djur, mark, vatten eller skog. Du får lära dig om biologi, ekologi, teknik och om entreprenörskap och företagandets villkor.

Det här lär du dig

- Du lär dig att bruka naturen på ett sätt som främjar hållbar utveckling.
- Du får träna din förmåga att ta initiativ och lösa problem på ett ansvarsfullt sätt.
- Du får också lära dig att använda digital teknik inom olika yrkesområden.

Inriktningar

Skogsbruk

Du lär dig om skogen som en uthållig resurs och får kunskaper i teknik och biologi.

Lantbruk

Du lär dig om mark, växter, djur, ekonomi, teknik och naturresursförvaltning.

Djurvård

Du lär dig om djur, djurs beteende och samspelet mellan djur och människor.

Hästhållning

Du lär dig om hästens biologi, beteende och samspelet mellan häst och människa.

Trädgård

Du lär dig om mark, växter, växtmiljöer och trädgårdens betydelse i samhället.

Naturturism

Du lär dig om att skapa naturupplevelser och hur naturresurser kan förvaltas och göras tillgängliga för besökare.

Exempel på jobb

- lantbrukare
- maskinförare i lantbruk
- skogsmaskinsförare
- skogsarbetare
- djurskötare
- hästskötare
- trädgårdsarbetare
- natur- eller fiskeguide.

Finns det jobb?

Det beror på

I Västmanland kommer du att ha varierande möjligheter till jobb beroende på vilken av inriktningarna du väljer. Väljer du att läsa skogsbruk eller lantbruk finns stora möjligheter till jobb.

För andra yrken som programmet förbereder för är det svårare att få jobb.

Restaurang och livsmedel

Programmet passar dig som vill arbeta med mat och bakverk på exempelvis restaurang, bageri eller butik. Du får också lära dig hur man producerar och hanterar livsmedel.

Det här lär du dig

- Du lär dig om matlagning, servering, måltiden som helhet, försäljning och service.
- Du lär dig om hygien, näringslära, specialkost och alkoholservering.
- Du lär dig om ekonomi, företagande och livsmedelsproduktion.
- Du lär dig att bemöta kunder och ge service.

Inriktningar

Bageri och konditori

Du lär dig om hantverket inom bageri och konditori.

Kök och servering

Du lär dig om matlagning i restaurang, om servering och att arbeta i bar.

Exempel på jobb

- bagare
- kock
- konditor
- servitris/servitör.

Finns det jobb? Det beror på

I Västmanland kommer du ha stora möjligheter till jobb som kock, bagare och konditor.

Även för arbete som servitör/servitris eller bartender bedöms möjligheter till jobb vara stora.

VVS och fastighet

Programmet passar dig som vill jobba med smart teknik som får byggnader att fungera, som värme, vatten, ventilation, kyla och energi. Du lär dig om hur hela arbetskedjan går till – från idé och planering till hur en fastighet sköts så att den fungerar optimalt.

Det här lär du dig

- Du lär dig om installation, felsökning, reparation, drift, underhåll, reglerteknik och energioptimering.
- Du lär dig att förvalta och underhålla fastigheter, tekniska anläggningar och system.
- Du fördjupar dina kunskaper om hur man använder resurser effektivt för att spara energi och ta hänsyn till miljön.

Inriktningar

VVS

Du lär dig om installation, service och underhåll av värme- och sanitetssystem.

Fastighet

Du lär dig om service, drift, underhåll, uppbyggnad av system i energitekniska anläggningar.

Kyl- och värmepumpsteknik

Du lär dig om installation, service, drift och underhåll av till exempel kyl- och frysdiskar och värmepumpar.

Ventilation

Du lär dig om service, drift, underhåll, och om funktionen hos olika ventilationssystem.

Exempel på jobb

- fastighetsskötare
- fastighetstekniker
- kyl- och
värmepumpstekniker
- sprinkler- och
industrimontör
- ventilations- och VVS-
montör.

Finns det jobb?

Ja

I Västmanland kommer du att ha stora möjligheter till jobb oavsett vilken inriktning du väljer.

Vård och omsorg

Programmet passar dig som vill arbeta inom hälso- och sjukvård, psykiatri, äldreomsorg eller med personer som har funktionsnedsättning. Programmet ger dig behörighet att söka skyddad yrkestitel som undersköterska.

Det här lär du dig

- Du lär dig om kroppens anatomi och olika sjukdomar.
- Du lär dig om hur olika sjukdomstillstånd behandlas.
- Du lär dig också om pedagogik, psykologi och olika funktionsnedsättningar.
- Du lär dig att bemöta människor på ett yrkesmässigt sätt.

Inriktningar

Programmet har inga inriktningar, men ger dig möjlighet att specialisera dig.

Du vet väl om att kurserna i programmet ger behörighet motsvarande kravet på naturkunskap 2 om du söker till yrkeshögskola eller högskola/universitet.

Exempel på jobb

- boendestödjare
- kriminalvårdare
- personlig assistent
- undersköterska.

Finns det jobb?

Ja

I Västmanland kommer du att ha stora möjligheter till jobb efter utbildningen.

Flygteknik

Programmet passar dig som vill arbeta som mekaniker för flygplan eller helikoptrar. Du får lära dig beprövad teknik och hantera flygmaterial. Du får även kunskaper om vad som krävs för att arbeta i flygplansmiljö och du lär dig dokumentera ditt utförda arbete. Du får även viktig erfarenhet av att arbeta i team och ta eget ansvar.

Utbildningen är riksrekryterande och ligger i Västerås. Det betyder att elever från hela landet kan söka utbildningen på samma villkor.

Inriktningar

Flygplan

Du lär dig om service, underhåll och reparation av flygplan med gasturbinmotor eller av flygplan med kolvmotor.

Helikopter

Du lär dig om service, underhåll och reparation av helikoptrar med gasturbinmotor eller av helikoptrar med kolvmotor.

Exempel på jobb

- flygmekaniker
- helikoptermekaniker.

Finns det jobb?

Ja

Det finns stora möjligheter till jobb oavsett vilken inriktning du väljer.

Tips på länkar

Skolverket

Här hittar du information om gymnasieskolans olika program på Skolverket.

WorldSkills Sweden

WorldSkills Sweden är ett samarbete mellan Svenskt Näringsliv, LO, Skolverket och Myndigheten för yrkeshögskolan. Läs mer om yrkeslandslaget och yrkestävlingar.

DinTalang

WorldSkills står även bakom DinTalang. Läs mer om yrkesprogrammen och titta på filmer med elever som läser yrkesprogram.

dittyrke.se

Testa verktyg och se vad dina drivkrafter kan matchas mot för olika yrken. Klicka runt på kartan och inspireras av olika yrken.

Om Region Västmanlands uppdrag

Region Västmanland arbetar för att utbudet av utbildningar ska motsvara behoven på arbetsmarknaden och att alla invånare ska ha goda och jämlika förutsättningar att fullfölja sin utbildning. Det gör vi för att Västmanland ska vara ett attraktivt län att leva, studera, arbeta och verka i.

Region Västmanland ansvarar för att leda arbetet för en hållbar regional utveckling i hela länet, för alla invånare i länets tio kommuner. Ett av uppdragen för att utveckla länet är att arbeta med frågor kopplat till kompetensförsörjning för alla branscher och för hela arbetsmarknaden.

Källor:

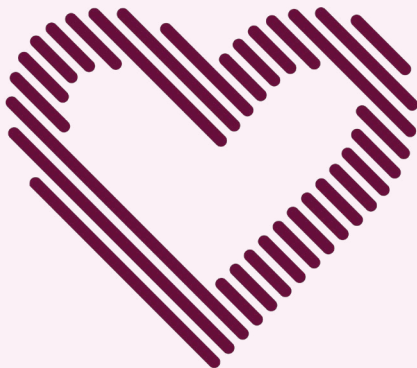
Arbetsförmedlingens yrkes- och kompetensanalyser.

Region Västmanland, regionala utbildning och arbetsmarknadsprognoser från Statistiska centralbyrån (SCB).

Läget i branschen - Region Västmanland bedömer länets kompetensbehov genom statistik och branschdialog för att stärka matchningen på arbetsmarknaden och stödja utbildningsplanering i länet.

Läs mer på
regionvastmanland.se/utveckling

**Lycka till med
ditt gymnasieval**

Yrkesprogram i Västmanland

Barn och fritid

El och energi

Försäljning och service

Hotell och turism

Naturbruk

VVS och fastighet

Flygteknik

Bygg och anläggning

Fordon och transport

Frisör och stylist

Industri teknik

Restaurang och livsmedel

Vård och omsorg